

कवयीत्री बहीणीबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव

कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, बोडवड

शैक्षणिक वर्ष 2021-22

विषय : मानसशास्त्र

सत्र : प्रथम

वर्ग :

सराव प्रश्न सत्र

---

1) मनसशास्त्र हे वर्तनाचा आणि ----- क्रिया प्रक्रियांचा अभ्यास करणारे शास्त्र आहे.

1) शारीरिक   2) मानसिक   3) आर्थिक   4) संस्कृती

2) एकेकाळी मानसशास्त्र हे मनाचा आणि ----- अभ्यास करणारे शास्त्र आहे असे मानले जात होते.

1) आत्माचा   2) शास्त्राचा   3) संस्कृतीचा   4) वर्तनाचा

3) मनसशास्त्राचा मुख्य अभ्यास विषय ----- हा आहे.

1) शिक्षण   2) मन   3) आत्मा   4) वर्तन

4) ऑरिस्टॉटलने लिहिलेल्या De Ani ma या ग्रंथात त्यांनी ----- विवेचन केले आहे.

1) आत्म्याचे   2) वेड्यांचा   3) वर्तनाचा   4) संस्कृतीचा

5) मानसशास्त्राच्या अभ्यासक्रमाला ----- सर्व समजते असे मानले जात होते मात्र तो गैरसमज आहे.

- 1) वर्तनातले   2) मानतले   3) शिक्षणातले   4) आत्म्याचे

6) जर्मन तत्वचिंतन ----- यांनी मानसशास्त्र या नावाचा ग्रंथ लिहिला.

- 1) पॅव्हलॉव्ह   2) उंट   3) हर्बर्ट   4) स्किनर

7) ----- यांना आधुनिक मानसशास्त्राचा जनक म्हणतात.

- 1) विल्यम वुडष्ट   2) पॅव्हलॉव्ह   3) फेक्नर   4) स्किनर

8) मानसशास्त्राची पहिली प्रयोगशाळा ----- या वर्षी सुरु झाली.

- 1) 1870   2) 1879   3) 1979   4) 1980

9) मानसशास्त्राची पहिली प्रयोगशाळा जर्मनीतील ----- विद्यापीठात सुरु झाली.

- 1) लिपझिग   2) जर्मनी   3) जपान   4) इंग्लंड

10) Psychology हा शब्द ----- आणि Logy या दोन शब्दांनी मिळून तयार झाला आहे.

- 1) Psycho   2) Phycho   3) Phi si cs   4) Physi o

11) मानसशास्त्रीय संशोधन हे ----- भोवती दिसून येते.

- 1) आत्मा   2) वर्तन   3) शिक्षण   4) संस्कृती

12) ----- म्हणजे उरदीपकाला अनुसरून व्यक्ती किंवा प्राच्याने केलेली कोणतीही प्रतिक्रिया होय.

- 1) शिक्षण   2) मन   3) आत्मा   4) वर्तन

13) वर्तनामध्ये ----- पैलू दिसून येते.

- 1) दोन   2) तीन   3) चार   4) पाच

14) एखाद्या समस्येचा अभ्यास करतांना ----- पद्धतीचा वापर करणे आवश्यक असते.

- 1) शैक्षणिक   2) संस्कृतीक   3) मानसिक   4) शास्त्रीय

15) कुन यांच्यामते मानवतेच्या कल्याणासाठी ----- संबंधी ज्ञान मिळविणे हेच मानसशास्त्राच्या अभ्यासाचे अंतिम ध्येय आहे.

- 1) वर्तन   2) विचार   3) शिक्षण   4) मन

16) मानसशास्त्राच्या अभ्यासाचे महत्वाचे उद्दीष्ट म्हणजे व्यक्तींच्या वर्तन आणि --
----- प्रक्रिया बदल माहिती मिळविणे.

- 1) वर्तन   2) विचार   3) शिक्षण   4) मन

17) खलीलपैकी मानसशास्त्राची एक विचार प्रणाली आहे.

- 1) रचनावाद   2) शिक्षणवाद   3) संस्कृतीवाद   4) यापैकी नाही

18) रचनावादी विचार सारणीच्या ----- मुळे कार्यावादाचा उदय झाला.

- 1) वर्तन   2) शिक्षण   3) मर्यादा   4) यापैकी नाही

19) अमेरिकन मानसशास्त्रज्ञ ----- यांना वर्तन वादाचे जनक मानले जाते.

- 1) वॅटसन   2) स्किनर   3) मॅक्स वर्दाथमर   4) कोहलर

20) बोधात्मक विचारसरणी मध्ये आपणास ----- मार्फत प्राप्त माहितीचे संस्कार कसे होते याची माहिती मिळते.

- 1) मन   2) वर्तन   3) ज्ञानेंद्रिय   4) उद्दीपक

21) ----- चे निदान करून त्यावर उपचार करणाऱ्या शाखेस चिकित्सा मानसशास्त्र असे म्हणतात.

- 1) मानोविकृती   2) शिक्षण   3) वर्तन   4) विचार

22) मनुष्य हा ----- प्राणी आहे.

- 1) शैक्षणिक   2) सामाजिक   3) सांस्कृतिक   4) यापैकी नाही

23) ----- मानसशास्त्रज्ञ व मनोविक्षेपक या तिघांचे चिकित्सा मानसशास्त्रातले योगदान अत्यंत महत्वाचे मानले जाते.

- 1) मनोविकार तज्ञ   2) शरीरतज्ञ   3) डॉक्टर   4) मानसशास्त्रज्ञ

24) जे व्यक्ती ----- हरवून बसतात त्यांच्यात न्युनगंड निर्माण होते.

- 1) आत्मविश्वास   2) पैसा   3) प्रतिष्ठा   4) सुरक्षितता

25) वैकसिक मानसशास्त्र ----- पासून वृद्धावस्थेच्या कालखंडापर्यंत अभ्यास केला जातो.

- 1) बालपण   2) गर्भधारणा   3) शौशवावस्था   4) कुमारावस्था

26) ----- मानसशास्त्र ही मानसशास्त्राची नव्याने उदयास येत असलेली शाखा आहे.

- 1) सामाजिक   2) औद्योगिक   3) सकारात्मक   4) शैक्षणिक

27) नैसर्गिक निरीक्षण म्हणजे ----- स्थितीत केलेले निरीक्षण होय.

- 1) नैसर्गिक   2) आध्यात्मिक   3) शैक्षणिक   4) यापैकी नाही

28) एखादा व्यक्ती, घटना किंवा प्रसंगाकडे हेतुपूर्वक पहाणे म्हणजे ----- होय.

- 1) शिक्षण   2) अभ्यास   3) निरीक्षण   4) प्रयोग

29) एखादा म्हणजे ----- वातावरण केलेले निरीक्षण होय.

- 1) नियंत्रित   2) नियोजनपूर्ण   3) शैक्षणिक   4) यापैकी नाही

30) प्रयोगात समस्येला अनुसरून प्रयोगकर्ता ----- व नियंत्रित अशा दोन गटांची निर्मिती करतो.

- 1) अभ्यास   2) प्रयोगिक   3) असंतुलीत   4) संतुलीत

31) प्रयोग पुन्हा पुन्हा करता येत असल्याने ----- पडताळता येतात.

- 1) निष्कर्ष   2) अभ्यास   3) प्रयोग   4) संशोधन

32) कायदा आणि गुन्हेगारीच्या संदर्भात ----- Psychol ogi st ची भूमिका महत्वाची असते.

- 1) Cl i ni cal   2) Cri mi nal   3) Chemi cal   4) Educat i on

40) वृद्धवर्धच्या मते ----- खुणांच्या अर्थाने आकलन होणे म्हणजे संवेदन होय.

- 1) सांकेतिक   2) शैक्षणिक   3) अभ्यास   4) घटना

41) ----- अर्थपूर्णता देणारी प्रक्रिया म्हणजे संवेदन होय.

- 1) उद्दीपकाला   2) वेदनेला   3) अवधानाला   4) आकर्षणाला

42) अभिजात अभिसंधानाच्या प्रयोगासाठी ----- यांना नोबेल परितोषिक मिळाले.

- 1) स्किनर   2) कोहलर   3) पॅव्हलॉव्ह   4) कोफका

43) घंटेच्या आवाजाला दिली जाणारी प्रतिक्रिया जर घंटेच्या आवाजसारख्या दुसऱ्या उद्दीपकाला दिली जात असेल तर त्यास ----- असे म्हणतात.

- 1) सामान्यीकरण   2) विलोपन   3) भेदबोधन   4) अभिसंधान

44) भेदबोधन म्हणजे दोन वेगवेगळ्या उद्दीपकातील ----- ओळखण्यास शिकणे.

- 1) सारखेपणा   2) भेद   3) प्रतिक्रिया   4) यापैकी नाही

45) मानवी जीवनात पैसा हे एक प्रकारे ----- प्रबलीकरणाचे काम करते.

- 1) दुय्यम   2) प्रथम   3) उद्दीपक   4) अधिसंधान

46) साधक अभिसंधानाचा प्रयोग ----- या वर्तनवादी मानसशास्त्रज्ञाने केला.

- 1) पॅव्हलॉव्ह 2) बी.एफ.स्किनर 3) कोहलर 4) वर्दायमर

47) अभिजात अभिसंधांनाचा प्रयोग ----- या रशियन शरीरशास्त्रज्ञाने केला.

- 1) पॅव्हलॉव्ह 2) बी.एफ.स्किनर 3) कोहलर 4) वर्दायमर

48) साधक अभिसंधनात प्राण्याने केलेली ----- महत्वाची असते.

- 1) शिक्षा 2) प्रबलन 3) प्रतिक्रिया 4) अध्ययन

49) आपण दैनंदिन जीवनात अनेक बाबी दृशा ----- तून शिकत असते.

- 1) निरीक्षण 2) अधिसंधान 3) शाळा 4) अध्ययन

50) आज मुलांच्या वर्तनात ----- दिवसेंदिवस वाढत आहे.

- 1) लाड 2) शिक्षा 3) आक्रमकता 4) अभ्यास

51) व्यक्तिला आलेल्या अंनुभवातून पुनराजीवन मेंदूवर ----- होत असतात.

- 1) परिणाम 2) संस्कार 3) भुमिका 4) आठवण

52) स्काउटच्या मते पूर्वानुभवाचे पुनराजीवन म्हणजे ----- होय.

- 1) आक्रमकता 2) ताण 3) संस्कार 4) स्मृती

53) स्मूर्ती प्रक्रियेमध्ये ----- बाबींच्या समावेश होते.

- 1) तीन 2) चार 3) पाच 4) सहा

54) अनुभवलेली माहिती मेंदूच्या ठिकाणी प्रतिमांच्या स्वरूपात जतन करणे म्हणजे ----- होय.

- 1) उपयोग   2) साठवण   3) विसरणे   4) विलोपन

55) ज्या स्मृती अल्पकाळ टिकतात ----- ज्यांना स्मृति म्हणतात.

- 1) दीर्घकालीन   2) वेदनीक   3) अल्पकालीक   4) यापैकी नाही

56) अल्पकालीन स्मृतीतील माहितीची उजळणी सराव केल्यास ती माहिती ----- कप्यात स्थानंतरीत होते.

- 1) दीर्घकालीन   2) वेदनीक   3) अल्पकालीक   4) यापैकी नाही

57) दीर्घस्मृतिचे वाचक स्मृति व ----- स्मृति असे प्रमुख प्रकार आहे.

- 1) वाचक   2) अवाचक   3) अल्पकालीन   4) वेदनिक

58) समृद्धीवादी तत्वानुसार अर्थपूर्ण साहित्य ----- राहते.

- 1) दीर्घकाळ   2) अल्पकाळ   3) अर्थहीन   4) अर्थपूर्ण

59) प्रा.रॉबिन्सन यांनी अभ्यासासाठी दिलेली ----- ही पद्धत कायदेशीर आहे.

- 1) SQ4R   2) संक्षिप्तीकरण   3) उजळणी   4) वाचन

60) उत्तेजक आणि प्रेरक गुणधर्म असलेली चेहरा ओ शारीरिक हावभावनियुक्त अशी जाणिवेची व्यक्तीनिष्ठा स्थिती म्हणजे ?

- 1) आक्रमकता   2) भावना   3) साठा   4) समायोजन

61) भावनांमध्ये ----- प्रक्रियांचा कार्यभाग असतो.

- 1) बोधात्मक   2) आक्रमक   3) जथील   4) कृती

62) भावस्थितीमध्ये अवजांच्या उच्च निचतेत ----- होते.

- 1) ताण   2) बदल   3) सारखेपणा   4) आनंद

63) भावनिक बुद्धिमान व्यक्ती कठीण परिस्थितीमध्ये यशस्वी ----- करतात.

- 1) आक्रमक   2) भांडण   3) व्यवस्थापन   4) पलायन

64) व्यक्तीचे ध्येय साध्य होईपर्यंत सतत धडपड करायला लावणारी आंतरिक शक्ति म्हणजे ----- होय.

- 1) भावना   2) राग   3) प्रेरणा   4) आक्रमकता

65) प्रेरणा डोळ्यांना न दिसणारी मात्र वर्तनावर प्रभाव टाकणारी -----
- शक्ति असते.

- 1) आंतरीक   2) बाह्य   3) तणावात्मक   4) सकारात्मक

66) प्रेरणामुळे शरीरिक, मानसिक व ----- ऊर्जा प्राप्त होते.

- 1) सामाजिक   2) मानसिक   3) भावनिक   4) तणावात्मक

67) प्रेरणा ही सकारात्मक किंवा ----- ही असू शकते.

- 1) नकारात्मक   2) साधक   3) चांगली   4) यापैकी नाही

68) खालीलपैकी एक प्रेरणा चक्रातील महत्वाचा भाग आहे.

1) आक्रमकता   2) उद्दीष्ट   3) साधक वर्तन   4) डोळे

69) गरज निर्माण झाल्यानंतर ----- निर्माण होते.

1) ताण   2) उद्दीष्ट   3) ध्येय   4) समायोजन

70) भूक या प्रेरणेचे शमन ----- मार्फत होते.

1) ताण   2) अन्न   3) ध्येय   4) साधकवर्तन

71) ----- कडे भुकेपेक्षाही जास्त महत्वाची प्रेरणा म्हणून पाहिले जाते.

1) ताण   2) अन्न   3) तहान   4) ध्येय

72) भूक व तहान या प्रेरणे प्रमाणेच ----- प्रेरणा देखील एक महत्वाची शरीरिक प्रेरणा आहे.

1) लैंगिक   2) अन्न   3) पाणी   4) तनाव

73) लैंगिक प्रेरणेच्या बाबतीत ----- ग्रंथाचा कार्यभाग महत्वाचा आहे.

1) जठर   2) लिंबीक   3) अंतस्त्रावी   4) यापैकी नाही

74) Personality हा शब्द ----- या लॅटिन शब्दापासून तयार झाला आहे.

1) **Persona**   2) Psycho   3) Physi cs   4) Physi o

75) Persona या शब्दाचा अर्थ ----- असा घेतला जातो.

- 1) बांध 2) मुखवटा 3) ताण 4) ध्येय

76) वूडवर्धच्या मते व्यक्तीच्या संपूर्ण वर्तनाची गुणात्मकता म्हणजे -----
-- होय.

- 1) व्यक्तीमत्व 2) राग 3) भुक 4) परिवेश

77) व्यक्तिमत्वामध्ये मानसिक आणि ----- अशा दोन्ही घटकांना महत्व आहे.

- 1) सामाजिक 2) शैक्षणिक 3) भौतिक 4) शारीरिक

78) व्यक्तिमत्वाचे संघटन हे ----- असते.

- 1) सामाजिक 2) गतिशिल 3) स्थीर 4) यापैकी नाही

79) समाजात व्यक्तिमत्वाबद्दल अनेक ----- आढळतात.

- 1) समज 2) गैरसमज 3) फरक 4) समानता

80) गार्डन ऑलपोर्ट यांनी व्यक्तीचे व्यक्तिमत्व व्यक्त करणारी गुणवैशिष्टे -----
----- प्रकारात मंडली.

- 1) चार 2) पाच 3) तीन 4) दोन

81) काटेल यांनी व्यक्तिमत्व मापणासाठी ----- चाचणी तयार केली.

- 1) 12 PF 2) 13 PF 3) 15 PF 4) 16 PF

82) बुद्धिमत्व ही एक ----- क्षमता आहे.

- 1) सामाजिक 2) मानसिक 3) शैक्षणिक 4) शारीरिक

83) ----- म्हणजे अमूर्त पातळीवर विचार करण्याची आणि अनुभावातून शिकण्याची क्षमता होय.

- 1) भाषा 2) समस्या 3) बुद्धिमत्ता 4) संस्कृती

84) बुद्धिमत्तेत खालीलपैकी कोणाचा समावेश होतो.

- 1) ताण 2) आक्रमकता 3) परिवेशाशी समायोजन 4) यश

85) 1880 मध्ये ----- यांनी बुद्धि मापनासाठी विविध चाचण्या तयार केल्या.

- 1) टर्मन 2) कोहलर 3) कॅटेल 4) एविंगहॉस

86) बुद्धिमापणाच्या क्षेत्रात ----- यांचे कार्य उल्लेखनीय आहे.

- 1) आल्फ्रेड बिने 2) एविंगहॉस 3) टर्मन 4) स्किनर

87) बुद्धिमापणात कालिक वय म्हणजे ----- होय.

- 1) B.A. 2) C.A. 3) MA. 4) Ph.D.

88) बुद्धिमापणात MA. म्हणजे ----- होय.

- 1) मानसिक वय 2) कालिक वय 3) शारीरिक वय 4) यापैकी नाही

89) सर्वसामान्य बुद्धी असलेल्यांचे बुद्धीगुणांक खालीलपैकी आहे.

- 1) 70 ते 90 2) 90 ते 110 3) 110 ते 120 4) यापैकी नाही

90) ----- यांना बुद्धीमापनाचा जनक असे म्हणतात.

1) बिने

2) गिलफोर्ड

3) टर्मन

4) अंबानी

91) खालीलपैकी कोणत्या सूत्राने बुद्धी गुणांक काढला जातो.

1) $\frac{B.A.}{M.A.} \times 100$

2) $\frac{C.A.}{M.A.} \times 100$

3) $\frac{M.A.}{C.A.} \times 100$

4) यापैकी नाही